

яскраво висвічує специфіку регіонів: південь України (включно з Південною Бессарабією), Молдова і балтійські республіки – насамперед Литва – стали основними осередками переслідування. Мета доповіді – простежити транснаціональний характер репресій, спираючись на архівні матеріали архівів Вільнюса та українських регіональних архівів. Порівняльний аналіз дає змогу виявити відмінності в адміністративних підходах до операції, у риторичі звинувачень і в подальшому закріпленні пам'яті про депортацію на локальному рівні. Особливу увагу приділено перетинанню політичної та релігійної ідентичності, а також тому, як регіональні спільноти сприймали та фіксували вигнання своїх сусідів. Доповідь пропонує поглянути на операцію «Північ» не як на суто ідеологічну акцію, а як на інструмент уніфікації культурного та релігійного простору пізньосталінського СРСР. Через призму історії свідків Єгови в Литві та на півдні України розкриваються механізми репресій, типології лояльності та опору, а також форми культурного виживання в умовах вигнання.

Ключові слова: *репресії, свідки Єгови, пізній сталінізм, Литва, Південь України, Молдова.*

Іван ПЕРЕПЕЛКІН

Ягеллонський університет, м. Краків, Польща

Стратегія президента Литви щодо України на 2022–2024 роки

Метою статті є аналіз та оцінка риторики та стратегії, яку президент Литви вжив щодо України у 2022–2024 роках після російського вторгнення в Україну. Згідно з висунутою гіпотезою, російська загроза призводить до активізації співпраці Литви на міжнародній арені та зміни стратегічних пріоритетів, особливо в контексті України. Прийнята методологія базується на тематичному дослідженні та теорії адаптації, що дозволяє провести детальний аналіз зовнішньої політики литовської держави. Результати дослідження показують, що активна політика президента Литви на користь України розглядається як елемент підвищення литовської безпеки та зміцнення міжнародної ролі цієї держави.

Ключові слова: *президент Литви, Україна, Європейський Союз (ЄС), Організація Північноатлантичного договору (НАТО), безпека, теорія адаптації.*

Олена КУЖЕЛЬНА

Національна спілка краєзнавців України

Вільно в житті Івана Яковича та Дмитра Івановича Дорошенків

Значна частина життя представників відомого українського роду Дорошенків – Івана Яковича (1848–1914) та Дмитра Івановича (1882–1951) – тісно пов'язана з містом Вільно. Тут, у Вільно, Іван Дорошенко більш ніж чверть століття пропрацював ветеринарним лікарем. У Вільно 1882 року народився його син Дмитро. Дитинство і юність Дмитра Івановича пройшли у цьому місті, тут він закінчив Віленську гімназію. Під час літніх вакацій він гостював в Україні, у помісті свого дядька на хуторі Дорошенковом, що на Чернігівщині. Туди його манили не лише місцеві красиви, а й велике зібрання книг з

української історії. Наприкінці XIX століття більшість населення Вільно складали поляки, євреї, великороси. Згідно перепису населення 1897 року лише 0,3% населення складали українці. «Мій батько рідко коли зустрічав у Вільні українців, а тим паче свідомих національно», – згадував Дмитро Дорошенко. На перший погляд може здатися дивним, що перші паростки національної свідомості зародилися в його серці саме під час перебування у Вільно. Перша вистава, на якій довелося побувати Дмитру, була вистава за участі української трупи, що приїхала на гастролі у Вільно. Саме у Вільно Дорошенко передплатував заборонені в Росії українські газети «Зоря», «Літературно-науковий вісник». У Вільно він познайомився з видатними культурними діячами, зокрема з Ф.Богушевичем. З містом Вільно пов'язані перші спроби пера майбутнього державного діяча Дмитра Дорошенка. Перші його публікації з'явилися в літературному «журнальчику», що видавався групою віленських гімназистів і друкувався на шапірографі. У статтях Дмитро «писав виключно на українські теми». Як згадував Дмитро Дорошенко, це призвело до того що «гімназійне начальство переконалося в моїй «неблагонадійності». Учителі навіть на думці не мали, що 1901 року зі стін Віленської гімназії вийде не просто «неблагонадійний» юнак, а майбутній історик і видатний український політичний діяч – Дмитро Іванович Дорошенко.

Ключові слова: Вільно, Іван Дорошенко, Дмитро Дорошенко, національна свідомість, гімназія.

Мирослава ФІЛІПОВИЧ

Академія рекреаційних технологій та права, м. Луцьк

Литовські маркери та туристичні мапи України

Литва та Україна мають хороше історичне минуле яке може стати фундаментом гарних стосунків майбутнього. Адже загально відомі історичні факти спільної історії, яка не несе віктимологічного присмаку, можуть слугувати для хорошої економічної складової у майбутньому. Чимало країн сьогодення формують власний державний бюджет враховуючи туристичну складову. І ця складова слугує не лише економічним чинником але й є одним із факторів національної пам'яті. У той же час національна пам'ять на фоні повномасштабного вторгнення Росії в Україну виступає ще й своєрідним засобом опору та зброї агресії у новітній формі ведення війни – гібридній. Саме з врахуванням цих складових, на мій погляд основоположних, варто було б активізувати спільну діяльність у створенні туристичних маршрутів як по слідом української історії в Литві, так і литовської історії в Україні. Нажаль, на відміну від поляків, литовське суспільство не дуже активне у цій сфері. Зрештою, справедливості ради варто сказати – як і українське. Переконана, що спільні зусилля дали б хороші результати. Хотілось би звернути увагу на кілька туристичних локацій які сьогодні можна було б у хорошому розумінні експлуатувати. Це, звичайно – найбільше осердя і асоціація з литовською історією – Луцьк. Однак, окрім Луцька, варто було б згадати такі туристичні локації як село Литовеж, де у XIV ст. литовські князі вибудували замок з потужними земляними укріпленнями і сторожовими вежами. Перші згадки про Литовеж в історичних документах належать до XV ст. і Новоархангелськ, який знаходиться в Кіровоградській області. У 1362 на його околицях цього села на р. Сині Води (середньовічна назва Синюхи) литов.-руське військо здобуло